

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gregorii M. expositio euangeliorum - Cod. Aug. perg. 259

Gregor <I., Papst>

[S.l.], [9. Jahrh.]

Gregorius Magnus: expositio Evangeliorum; expositio secundum Matheum

[urn:nbn:de:bsz:31-59330](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-59330)

IN XPI NO MI NE I N C I P I T
A P O S T O L I C O S C I E N T I A C O N T R A
A G R E G O R I O P A P E U R B I S R O M E
M A T H E U S . S I C U T . I N O R D I N E . P R I
M U S . P O N I T U R . I T A E U A N
G E L I U M . E B R E O . S E R M O N E . I N
I U D E A . P R I M U M . S C R I P S I T . E U
U A N G E L I U M . I D E M B O N U M . N U N T I U M . I C L E
U I T A P M O R T E M R E G N U M P S E R U I T A
T I U M R E Q U I E P L A B O R E M . L U C E P R E
N O R A S . P Q U I N O N A M P L I U S R E A P I U N T
Q U A Q U A T U O R . E U A N G E L I A . D U M L U C A S .
A S S E R I T . Q U O Q U I D E M U T R I C O N A T I S U N T .
O R D I N A R E . N A R R A T I O N E T E R U M . Q U E Q ;
I N N O B . C O M P L E T A S U N T . S E D Q U I A . T O
T U S . M U N D U S . E X Q U A T U O R . E L E M E N T I S .
C O N S T A T . E X C E L O . T E R R A . I G N E . & A
Q U A . I T E M Q U A T U O R . E U A N G E L I A .
S E C U N D U M . Q U A T U O R . E L I M E N T A . U T
Q U A T U O R . P A T R E S . M U N D I . N O S A P O S
T O L I C I . R E C I P I E R E T . I G I T U R P C A E L U M I O H A N
N E . S I G N I F . Q U A S I C U T C E L U M S U P O N N I A
E L E M E N T A E . S I C U T . I O H A L T I O R A P O S T
U I D I X I T . I N P R I N C I P I O E R A T U E R B U M .

2
Querbuerat apud dñm. & dferat uer-
bum, per terrā mattheū signi-
quia & orsus ē de homine scribere.
quoddixit. Liber generationis ihu
sp̄i filii dauid filii abraā. Paquā ma-
cum significat quia mare amaritudi-
ne ut magnitudine undarū dicitū est.
Sic & ipse dixit. Quasi amaritudine
ut magnitudine predicauit,
sicut scriptum est. in esau ppheta
Vox clamantis in deserto. para te uia
dñi. rectas facite semitas eius.
Quasi leo rugiens iheremo. Ita & le-
onis tenet figurā. pigne lucam
significat. Sicut ipse scriptū est dicit.
Erat quidē sacerdos. in diebus herodis
regis fugiens. sacerdotio. quia sacrifici-
um tūc igne. conburebatur. Et
alibi. ambulante dño. & euntib;
& discipulis duo. in castello dixerunt.
Nonne cornosterū ardens erat in nob; cū
loqueretur. in uia & aperiret lib-
scripturas. Duo uero discipuli. signi-
ficat iudeos & gentes. cū dño in uia
habet in presenti. uita p gentes

contra ad bellu significat contra terre
et contra tner. ut in. dis. cum. lentes
utro cognouer. eion. Ide. in. nec. uita
cūte. cuberent. deca. in. regno. di. cognofcunt
eum. quem. imitōit. Nō. in. uita. lucas.
igne. ad. fimilat. uita. di. specie. gestat. p. p.
uirtutem. & potentia.

¶ I si uir de condicion p a p a bole

¶ Ibi significat quatuor animalia
quatuor euangelice. Quatuor flumi
nes. quatuor de paradi. so. p. quos. in
gatur. uniuersas. mundus. q. emanant
ex. uno. fonte. I. om. ille. inter. p. x. p.
de. arbor. uite. ē. in. medio. paradi.
unde. egred. iunt. quatuor. flum. nes.
Arbor. uite. x. p. ē. Quatuor. illa. flumi
nes. quatuor. euang. lia. s. p. quos.
irrigant. corda. fidelium. Ita. & ho
mo. ex. quatuor. elementis. conditus
ē. Ex. igne. & aqua. & terra.
¶ Ab. ex. aere. flau. ex. igne. sanguine
ex. aqua. humore. ex. terra. corpus. Quatuor
elementa. hominis. quatuor. elementa.
mundi. simulant. Caput. aut. ad. celum
refert. ubi. s. duo. luminaria. quatuor.

3
Et lunce, Corpus aeri coniugitum, sicut
in aere discursione uenti, roris & impactione
flatus uenter mari adsimilatur, quasi
conlectione aquarum;

ADAM EX QUATUOR STELLIS NO
MI ACCEDIT, ANNOCHOLIS DI SIS ARECON-
MASIMBRION significat per quattuor stellas
ipsi facti ut per quattuor euangelice
omne genus humanum conuertere ad fide;

Facta de archa Noe ex **QUADRISILION**

Quattuor euangelice figura ut trecenta
trium cubitorum longitudo ostendit longi-
tudo uite aeternae. Quinquaginta cubito-
rum latitudo significat caritatem de dilectione man-
data non tantum nimis. Trecentorum cubito-
rum altitudo significat unitatem. Unum cubitum con-
firmatum significat unitatem de unitate. Unum cubitum
ab interius & foris significat caritatem interiorum
& exteriorum. Unde ait apostolus. corde
credit ad iustitiam. ore autem confessio fit
ad salutem. Visio quam uidit. e. Ierem
et superfluum u. 60 BAR.

Uide em quattuor animalice plena
oculis ante & retro & ex oculis facit scintille
minores senas alas habentes. duas uela
bunt caput.

ostendit qd ante principium mundi ne
moste nisi solus ds. Quae uel uoluit pedes.
ostendit p sine mundi qd est reualatū homi
nib; Quae p quas uoluit. ostendit p sentia
istae quae ex parte uelimus. & ex parte non
uelimus. P sentia illa sex aetates mundi
intelligunt. Oculi ante & retro. p dicatione
& uirtutes euangelistarum. siue apostola
denotat p terta & futura. Sicut illa
morte uirtutes apostolorū radiantes in muni
do. catarae. iusticia p dicatione. tād uita
b; quā pauperib; pedes pennati hos ten
dit homines spirituales q uolantes ad ce
lestem terra d spiciunt; uer si uita uisite
aspiciant. parā se uidebūt; Id est
ubi se concordant euangeliste in sermone;
Non se uidebant. illud est quod pprie edē
derunt; Rota in rota hoc ē euangelium
in euangeliū ut testamentū in testēa
mento. sps in rota hoc est sps scs in euan
gelistis; Quo cūq; ibant non reuertebant;
Ubi ibant ad p dicationē. ad meliora con
fende bant; Non retro uertebant ad pris
tinā conuersationē; 7 Iterū rota quod tici;
Istae pae dicationes euangelistarū. in anteo

(tū mundū)

sp̄s in rota; Id est sp̄s sc̄i confirmacio noni & ue

4

teris testamenti; Cum uenisset p̄ter us in iopen
indomū simonis coriari uel centurionis qua
si hora sexta uoluit manducare non dū ad posi
tū fuerat illi; Ascendit in cenaculū ut oraret
ap̄t̄ uel illi uas magnū quasi lanceum sub
misit sum de celo aqua et uor lineis in stris
ligatū & facta est illi uox de celo dicens;
Surge p̄t̄ macta & manduca; & accipe petrus;

Absit a me dñe cō mune aut inmundū
nū quā introiit in os meū; Uas illud ⁱⁿ cō
eclēsiā; quatuor lineis ligatū quatuor
euangeliast; mundū & inmundū uel eos
signū & gentes; ITEM DE ARCHA TESTA
MEN II IN DEFERANT DUAE TABULAE ET UIRGA

Quatuor anulos habebat & infra anulos
uectes manentes ibidē ad euehendā
archā; Archā uel testamētū edḡ sicut Intelḡ.
Duae tabulae duae testamenta Intelḡ uirga
crux Intelḡ quatuor anuli quatuor euangeliā
Intelḡ uel testes sacerdotes Intelḡ sicut illi
circum dati erant ab anulo & semper parati
ad portandū archā Itaque sacerdotes
debent esse docti ex duob; testimonijs.

Remanet In quatuor euangelis ad portan
dū & defendendū don. elesia ab hereticis
at psecutionib; sicut quādū lignū In quocumque
uer sum fuerit firmum fiet, Ita & sacer dos
q In quatuor euangelis structus fuerit articu
lationib; & psecutionib; non moueatur sed fir
mus fiet; S. caetero actū nre capte nisi quatuor
euangelia quauis xii In ueniant scripte;
Quatuor em flumina egrediunt de paradiso de
uno fonte; Primus em flumē dicit phison. In q
In sufflatio sign. iohm. s. eedū flumē dicit geon.
In q uelocitas. sig. matheū. tertius flumē
dicit tigris. In q felicitas sig. marcion.
Liber generationis ihū xpi. liber trib;
modis dicit. ad legendū ad liberandū
ad gerendū; cod. x. a recondendo. uolūm
are uoluen dō. Gens trib; mod. dicit. gens
totus populi. gens una generatio. qe pa
trib; In filius. ihū xpi. Ihs ebraice dicit. tothir
latine saluator. xpi. grece dicit. messias
ebraice latine. uincit. dicit. Filii et
filii abrahā quid sit hoc ut posterior ante
ponat prior. I de pcedit uicū regni
& ut origo scie marie ostenderet.
Abrahā pater excelsus. abrahā pater

5
multarū genarū in xpi: I saluacifus
sue gaudiū in xpi. iacob subplator in xpi.
iudas confidens in xpi. Fares diuisus in xpi
Zara coccinens in xpi. Estrom sagitta
uidens in xpi. Dauid foras manū in xpi.
Salomon rex pacificus in xpi. Ioseph aug
mētū in xpi. donat amara in xpi. Raab. as
cendens in xpi. ruth. festinans in xpi. bedi
sabe pater uxorū. maria scella maris
fuit in lōm tē.

Ingressione populi israhelici de egiptō
quō xl ii mansiones p heremū ad terram
reymissionis uenerūt. Machetū qm p donatū
tēte geneologicē xpi usq; ad iō sēph uirū
mariae. P generationes fūculū faciens.
quasi piscator mittit amū in mare ad capi
endōs pisces. Vir gē dī amū & fūcōe p fū
nē. ostendat generationes. purgā cruce.
p amū diuinitate xpi. pescant. corpus xpi.
sic & dī p. & misit filiū suū de celis in mundū
sicut piscator qm mittit amū in mare. & inuenit
pisces magnos quā siluocoban est diaboli
quesiuit apere xpm & captus ē ab eo traxit
forauit qm nec illū diaboli. & traxit p dā
exorē. I de latrone de potestate eius;

enumeravit matheus patres infidelis
ostendit discensionē xpi in mundū. Lucas
enumerat de filiis in patrib; ostendit ascen
sionē xpi de mundo ad patre. xpi autē gene
ratio sic erat. cū esset desponsata marie
maria ioseph antequā convenirent. hoc
ē antequā tempus nuptiarū eēt. Inventa ē
In utero habens despu scō. Sponsa a sponza
nece uoluntate dicta ē. Ioseph autē iurē
cū eēt uir uoluit traducere illā uoluit
scire quid sit. Conspirat quare de despon
sata. & non de simplici uir-gine nascere xps.
I de p̄ quattuor causis; Prime. ut ostende
ret origo scāe mariae. Secunde. ut partus
ei celaretur diabolum. putante de uxore
non de uir-gine generatum q̄a neq; demon
neq; diabolus scire potuit q̄t dī filius uenis
set in mundū. & si cognouisset. nūquā dīm
gloriae crucifixus sent; Tertia ut non
lapidaret. auderet ut adultera. quarta
ut solatium haberet fugendi in egiptū
Apparuit angelus dī in somnis ioseph q̄a
consuetudo erat reudationū p̄phetiarum
p̄ angelū nuntiari. q̄ dix; Ioseph fili dī

uoluit timere accipere maria conuizem
 tuam & conuiz ei ducta e aconi p eo qd
 conuiztu erant sub uno iugo caritatis xpi
 Cum natus e et dñs ih̄s. In b̄thlem iude.
 I uclia in xp̄ confessio. b̄thlem domus d̄i
 b̄thlem dom̄ panis in xp̄. O portebat ergo
 i xp̄s q̄ panis uiuus de celo descendens in do
 mopanis nascere sicut ipse ait. ego panis
 uiuus q̄ de celo descendi. Et unde sciebant
 magi qd xp̄s ibidem nascere & nisi obier uan
 tes pphetam balaam q̄ dix̄. oriet stella ex
 iacob. & surge & iurga exiit. uastauit q̄. &
 erit idumee possessio ei. herodes iude pelli
 cuius figurā tenet diaboli. Turbatus e herod.
 & om̄s hierosolima cum illis. Hoc e turbata
 diabolus & om̄s subiecta illius. q̄ a tunc
 terrenā potestates confundit. cū celsitudo
 celestis aperit magos stella p̄cessit. Ideo gra
 di q̄ a cū homo p̄cedit tunc tunc temp̄ gra
 gratia di p̄cedit eum. Et cum dimiserit
 rectu ter gratia di recedit ab eo. Inter
 rogandū e si stella q̄ gra. uine fuisse
 aut p̄mansisse. si p̄ si in uita uere
 bat. uin̄ homines. Credim̄ q̄ nec a ree.

fuisset neq. p. m. v. i. s. s. e. t. n. i. s. i. n. o. u. i. s. h. o. m. o.
o. r. a. t. i. o. e. i. n. t. e. r. r. i. s. n. o. u. i. o. n. s. i. d. u. s. a. p. p. a. r. u. i. t.
i. n. c. a. e. l. i. s. N. e. e. p. f. o. r. m. a. n. t. a. m. c. u. r. t. e. b. a. t.
n. e. q. i. n. t. e. h. o. m. i. n. e. s. s. e. d. p. a. e. r. e. U. n. d. e.
p. p. h. e. t. a. n. t. p. a. u. l. o. m. i. s. a. b. a. n. g. e. l. i. s. h. o. c.
p. i. n. c. o. n. a. t. i. o. n. e. d. i. c. t. u. e. M. a. i. o. r. h. o. m. i. n. b.
p. d. i. u. i. n. i. t. e. m. P. q. u. i. s. m. a. g. o. s. s. t. e. l. l. a. p. d. i. x. i.
p. a. s. t. o. r. i. b. a. n. g. e. l. o. s. n. u. n. t. i. a. u. i. t. m. a. g. o. s.
q. u. i. i. n. r. a. t. i. o. n. a. l. e. s. e. r. a. n. t. I. n. r. a. t. i. o. n. a. l. i. s. c. r. e. a.
t. u. r. a. p. d. i. x. i. P. a. s. t. o. r. e. s. e. t. a. n. t. i. o. n. a. l. e. s.
e. r. a. n. t. r. a. t. i. o. n. a. l. i. s. C. r. e. a. t. u. r. a. p. e. l. u. p. t. e.
a. d. x. p. i. n. e. t. a. p. t. i. s. t. h. e. s. a. u. r. i. s. s. u. i. s. o. b. t. u.
l. e. r. e. i. m. m. e. r. a. a. u. r. i. n. d. i. u. s. & i. m. i. r. r. a.
A. p. t. i. s. t. h. e. s. a. u. r. i. s. s. u. i. s. i. d. e. a. p. t. e. c. o. r. d. e. f. i. d. e. i. u.
P. t. h. u. s. d. n. i. s. i. g. P. a. u. r. i. n. r. e. g. e. P. m. i. r. r. a. n.
s. i. m. p. l. i. c. e. h. o. m. i. n. e. I. t. e. r. u. p. a. u. r. i. n. s. a. p. i.
c. i. t. u. n. d. e. a. u. t. s. a. l. o. m. o. n. T. h. e. s. a. u. r. i. s.
d. e. f. i. d. e. r. a. b. i. l. i. s. r. e. q. u. i. e. s. c. i. t. h. i. o. n. e. s. a. p. i. e. n. t. i. s.
P. t. h. u. s. o. n. c. i. o. q. u. i. l. e. g. i. t. Q. u. i. n. q. u. e. a. n. t. i. o. m. e. a.
s. i. c. i. n. c. e. n. s. u. m. i. n. c. o. n. s. p. e. c. t. u. o. P. m. i. r. r. a.
m. o. r. t. i. f. i. c. a. t. i. o. s. i. c. i. a. a. p. o. s. t. m. o. r. t. i. f. i. c. a.
t. e. m. b. r. a. u. n. q. u. i. e. s. s. u. p. t. r. a. I. t. e. r. u. p. a. u. r. i. n.
m. i. t. t. e. r. e. l. o. q. u. i. t. p. t. h. u. s. o. r. a. t. i. o. n. u. n. d. a.
P. m. i. r. r. a. o. p. e. r. a. t. i. o. n. a. n. d. i. c. a. t. o. r. u. n. d. i.

Immo niti h[is] somno ne redirent ad he
 rodē hoc ē ne ad opera diaboli redirent
 ubi fuerūt. In somno hoc ē. In ignorantia
 p[er] alia iuā reuersi s[un]t in regione suā
 Ostendit haec qd homo p[er] penitentia reuer
 tit ad patriā caelestem. Et q[ui] nō rediens
 uenerunt infidere recesserunt. P[er] tribu
 cus s[is] fugit in egiptū. P[er] timē p[er] p[er]
 terite herodis mala ne conuerfus saluū
 fieret. Secunda non uoluit se uiuē dare
 Ostendit ut non se ipsum uindictae homo
 unde ait. apts. Nolite uos uindicare
 km̄. sed date locum ire, Tertiae qua
 n̄ dū uenerat tēpus passionis ei, cōsp[er]it
 eam quod caueri non potest nisi fugiendo;
 sicut ipse apts. p[er] s[is] fugite fornicationem;
 surgit ioseph innocē. ostendit relictos iudeos
 in ignorantia; habita in egiptū hoc est ad gentes;
 Egiptus interpretare bre ut latro clomundi. De her
 de iuncto aut herode op[er]e alligacionē diaboli;
 In iusest herodes amazis. iole in iusest dia
 abolus xpo, uox in rama ueltra est rama
 locustae elicit; & aliter rama iole in egiptū;
 Rachel plorans filios suos; Rachel uxor fuit iacob.

et ipse in seipso. et ita ut dicitur in de plura
plura in ecclesia plura sunt; plura in ecclesia
incredulitate et plura in illis.
qui non est eger in penitentia; sicut ait
apostolus multos ex eis lugens quia haec una
transierunt. Non egerunt penitentiam noluit
consolari quia non est hoc est quia non potuit re
ducere iustos de aeterna vita in hanc laboriosam
&cluduntur; quia peccator non potest de poena
ad penitentiam reuocari; uenit de aegypto
nisi hoc signum infirmum reuertit fides
ad populum uelociter; Arche laus regnauit
phero de patre suo & ipse tenet securam antea
tunc illi lugere; hoc est pro carne & non uoluit
uenire in pas pas potius tunc. habitauit in ui
uite naya nabi quem in pas flos mundi est;
oportebat ergo ut & ueris flos de xpi. In
flore mundicie habitare. uenit in deser
tion iudae ubi iohannes. uenit predicare.
Recte de fertion dicitur quod a deserti erant iudaei
a fide xpi tunc deserti sunt a rege & sacer
dote. & lege sua; uox iohannis clamat
xpi a uia obui parare; id est operationes
rectas habere; semitas rectas facere.

id est cogitationes cordis. Iohān habebat
 uestimētū depilis camelorū & zona pellucida
 circa lūbos ei; esca autē ei erat locustae &
 mel siluestre; certe ita erat sed habet in se
 spiritalē intellectū; p̄ tunicā ex pilis came-
 lō. Intellegim̄ fidem gentiū circūdatā xp̄o.
Si eōm ex pilis camelō contexit nouca ad
 circūdandum hominē. ita ex multitu-
 dine populi circūdat xp̄s ex multis m̄bris
 pficit ionū corpus; Zona pellucida circa lūbos
 ei idē mortificatio corporis & continentia
 castitatis; Locustae sicut herbe ad manducan-
 dū suaves nascunt̄ p̄pefluenta iordanis.
 sed sic locustae discerpunt̄ genū ita & philo-
 sophi ruficitatē hominū coq̄tinatam
 saltū dent. Itē philosophi salientes p̄motus
 locutionū; mel hoc ē dulcedo confessionis.
Siluestre idē ruficitas; conuenite & iam
 ait ad aliquos ad ruficitas ut dulcia
 uerba loquat̄ & ipsi credentes dulces
 fiunt. Ipse iohannes dix̄; Cū in quibus
 eet̄ si ipse ē et xp̄s. Quia iohān homi-
 nes xp̄m eē putabant & iohannes
 dicit; Non sum dignus calciamēta ei por-
 tare.

sed intellegit haec sponsa xpi. id est ecclesia
& aliter misterium incarnationis eius. Apud
ueteres consuetudo erat ut si quis eam quae sibi
conpetere uxorem nollet. ille ei calciam tui
solueret. quia ad hanc sponsam uox propter
tatis ueniret. Quid igitur in homine xpi
nisi scilicet ecclesiae sponsus apparuit.
De quo iste iohannes dixit. qui habet sponsam spon
sus est. Corrigitur ergo calciam. est ligatura
misterium. quae iohannes solum non potuit. In spu
quidem helus erat. sed in ysona uenit. f. a
te ergo fructus dignos penitentiae. frue
tus poenitentiae est peccata flere. & flen
da non peccare. De lapidibus suscitare
filios abraae. ad uideos dictum est. qui
non erant per fidem filii abraae. sed in mundo
Lapides. filii lapidum erant. suscitare dice
lit eos ad fidem. Filios abraae. filios
uiperarum eos uocauit. quia quos a donabant.
eorum eos filios esse dicebat. In seccis
a radice arborum posita est. non dixit
ramos incidere. sed radices. sed intellegit
haec per dicitur scilicet euangelium ad res euni
das e concupiscentias cordis. Arborem

uero Intellegim' hominē. Ipse uos bap-
 tizauit in spū & igni. In spū hoc ē inre-
 missione peccatorum & efficere illos
 spiritales sic angelici. P' ignē hoc ē ac-
 censio caritatis. Et talit' sic in hoc seculo
 baptizamur aqua ita & in futuro igni.
 Cuius uentilabru' in manu ei hoc ē potes-
 tas; area idē aedesia. ut p'sentia diei
 dicit. Triticum off. om' anime iustae.
 Collige triticū in arreū meum. idē in
 regnū di. p' aleas aut' combure & igni
 in extingui. I de peccatores mittit
 in infernū inferorē; uenit xps ad iudicium
 ut baptizaret ab eo in odore. Ios in
 tpe' discensio p' humilitate confessionis;
 O in ascensio p' gratiā baptismatis & p'
 dem. p' rotib; causis dñi baptizatus
 ē. uia ut non dedignaret dñi seruo
 baptizari. Alio modo uel ab usina
 iohannis baptismū confirmaret.
 Tertio modo. ut male ductionem aquae
 abstulene; B abre uato dño xpi
 a pat' caeli & generi humano p' ad
 & ip' di uenit in colūba sup' filii in a
 (qua

Et uox patris audita est. Hic apparuit p.
trinitas rem. et iohannes dicit. q. iussit
me habere. ipse mihi dixit. Super que
uideris spm ueniente sic colubam & in eo
manentem ipse enim dilectus. Tunc
ductus est in desertum ab spu ut temptaretur
a diabolo. a quo spu ductus est. a suo an
ab alio no. a suo spu ductus est. pro qua
to desertum pro qd genus humanum ex
pulsus est de paradiso & positus est in de
sertum. Ibi etiam dicit. ressiuit p quadra
genarium numerum. Idem omnem decursum
uite nre. & ipsa ieiunium redimunt homo
Esurit enim fide gentium & parte carnis
diabo sic trib; modis temptauit ut supplantat
uit adam. Ita & xps in idem trib;
modis subplantationib; uicit dia
bolum. p gula uanā gloria. pau
peritate. Na de retro sathanas idē
p. cedente. quos preces sibi. usq; nunc
xl dieb; & noctib; ieiunauit; s; nocti
b; manducas set. forte est amaremur
qd nocturnas caenas accepisset.
& non xl dieb; & noctib; ieiunas set.

Tractat e
allegatio
cu quis
in igno ra
to mort;
& andreas
sophorum
tionis hu
& iohann
orm. idē
qua am h
de mont
negatione
monte iclē
in quicqu
pisti aper
pauperes sp
ur p mect
cluter ren
etis electi
sed spu qe
dite & sold
uocantur
non hanc

Tradit^{us} e iohⁿ. in carcere^{re} ost^{endit} omnem
 alligatione^m legis litterae. Populus gen^{er}
 tu^{us} quiselebat in tenebris. id est
 in ignorantia umbra mortis. id est figura
 co^m mortis. lux orta e est. id est x^ps. Petrus
 & andreas in naue. tenent figuram philo
 sophorum. reliquer^{unt} reas suas. id est opera
 tiones huius seculi secuti x^po. Iacob.
 & iohⁿ. in naue reliquer^{unt} & ebedeu^m patre
 eor^{um}. id est. reliquer^{unt} diabolu^m secuti x^pm.

Quaam^{is} homo cuius opera agit. illius fili
 us est monstratur. Reliq^{uer} naue. id est
 negotio^m seculi. Ascendit ch^ris. in
 monte. id est. in caelum. cu^m discipulis suis.
 Omⁿes eni^m qui custo^dia^m mandata ei^{us} discipuli
 x^pi s^{un}t. aperiens os suum dicebat. beati
 pauperes spu^s qm^{ia} ipso^ru^m est regnu^m cael^or^{um}.
 Et ut p^{ro}mittat pauperib^{us} regnu^m cael^or^{um}.
 dicitur tenu^m nisi p^{au}eritate adipiscatur.
 O^{mn}es eni^m dicitu^r e. q^{ui} non diuitis pauperesse.
 sed spu^s q^{ui} carnalib^{us} cogitationib^{us} man
 datu^m e. & sola sp^{irit}alia concupiscunt.
 Beati cum it^{er} qm^{ia} ipsi poss^{un}t delib^{er}o terram.
 Non hanc terram sed uiuenti^{um}

terra de qua propheta dicit. portio mee
in terra uiuentium. eadē modo. quia mitis
anima corpus suū possidet in castitate.
Beati miseri corde. hī sūt misericordes
qui passiones proximorū paciuntur
& in se peccant tibi. cito indulgent &
ipsi misericordiam consecrunt. beati
qui lugent qui hic lugent scelera sua
illuc gaudebunt. & dñm uidebunt. bea-
ti qui esurunt & sic uiuunt. non rapinā
sed uerbū dī ut ipsum dñm. Beati mun-
do corde. qm̄ ipsi dñm uidebūt. non
oculis carnelib;. sed oculis cordis.
Beati pacifici. quō filii dī uocabuntur.
I dē quia dñs pax ē. pacificos filios uult.
I p̄ dñm in paciencia uim possidebitis
animas uas. Beati q̄ persecutionem
paciunt. n̄ p̄ malis operib;. sed p̄
iusticiā. idē p̄ xpm̄ ut mandauit.
& fidē ipsius. reuertunt. iste octo
beati uelinet ad xpm̄. proinde
ipse dixit. uulpes foueas habent &
uolueres caeli nidol. filius autem
hō. manus non habet. ubi capud

suūre dicit; et alibi non erat locus
 induer foria; hoc dicebat q̄a
 non habebat locū mansionis
 In corde iudeorū; miti fuit
 corde dix̄. discite a me quia mitis
 sū & humilis corde. et cū mole diceret
 non remale dicebat; & cū p̄uideretur
 non re p̄ussit. In luxu ipse. unde dix̄ te
 uident euacuatōem fleuit super eū. & ad mo
 nitionem lazari lacrimatus ē dñs ilis.
 Et sic cū uenisset xl dieb; & xl noctib;
 sitia cū fatigatus exire uere postulauit
 ad h̄ benedū aquorū; Et h̄ crece ac sitio;
 misericors fuit ubi dix̄ misere or a o be;
 o h̄s dix̄ q̄ in xpo p̄seuerant mundo
 corde. unde dix̄. uenit ad h̄ p̄ncips
 huius mundi & in me nihil inuenit.
 Passus fuit unde dix̄; pacē meā dabo
 et p̄seuacionē q̄ a ipse p̄secutus ē a iudeis;
 p̄ orno ipse p̄secutus est; In adē filius
 hominis in manus peccatorū. flagella
 bunt eum spu erit in eum & crucifigent eū.
 Vos estis sal terrae; hoc ad apost̄l̄ dix̄
 panes ad doctores & sapientes; Sal uui

malas habet . . . Inse. sic ut carne: cura
puedine. uermes occidit condimtu
prestet. Ita & doctrinae spi
ritualis sic ut carne pabstentia

cum p[ro]dina p[er] uita p[er] pen
tentia . . . uermes occidit. Ide cogitatio
nes malas. condit. cor. p[er] sapientiam.
Cuius . . . supra montem positus
hoc e[st] . . . aedificata sup[er] xpm foun
data. ciuitas enim a ciuib[us] dicitur. Lucer
na. sub modio abscondere. Ide. doctri
na sub cupiditate huius seculi; sup
cordebrum. Ide sup[er] populu[m] p[er]dicare.
Sed cordebrum xpi h[ab]et. seudo cores;
ut luceat omnib[us] q[ui] d[omi]ni. Ide. h[ab]et
Si q[ui] dicitur fratri suo richa: q[ui] d[omi]ni.
ut sine cerebro. reus erit. Si q[ui] dicitur
fratri . . . q[ui] e[st] insipiens. quia d[omi]ni
sua d[omi]ni. reus erit gehennae ignis.
In u[er]bo homicidii radix e[st]. sic scriptu[m]
e[st]. Uita. & mors. in manib[us] lingua.
Et q[ui] e[st] manus linguae. nisi potes tui. ut
legimus. aut ex uerbis tuis iustificaberis
aut ex uerbis tuis. condemnaberis. h[ab]et

uerba contempna tiones sunt. esto consen-
 tienti e aduersario tuo cito dices cum eo
 inuia: aduersarius e sermo euageli-
 as. ipse aduersat cor m' cu am monitus
 fuerit homi p euangelica uerba non
 debet ee tardus ad audiendu scilicet
 ut ad operandu. sed consentire. hoc e audi-
 re. ut facere. uia dicit ista p sensu uita;
 Et alie omne rem qua p te manus habe-
 sic die in ipso orot inuia sumus. Ne forte
 aduersarius tradat te iudici; Iste aduer-
 sarius non e ipse quod supradiximus. sed e
 diabolus; q tradit iudicandu. custodib; infer-
 ni: mittens in carcere. i. in infernu. non
 exies inde donec reddas nouissimu quatuor-
 tem. I et de omni peccato. ut sermone con-
 sa. ut cogitatione; Si oculus dexter scan-
 dalizate: erue eu & pice abscie. similiter
 de manu & pede dic. Non solu de sinistro
 sed & de dextro dic; que plus se affec-
 tuose ut pfecte; Si unu uo e one qd ex-
 traneu e. Et quid e aliud nisi p oculum
 sacerdotem q oculus lion ee debent
 p manu filii parente & amicum

pedem seruū ut ancillā, si de his omnib. qui
ab eorū se suaderis in aliquo herese como-
uerit. aut maximū per castū. lucra eos sipo-
ruerit. sin aut quasi in bra de car pore tuo sint
abscede & pice abste. melius ē ut ipsi soli
pōndon patiunt. quā ceteros in picipitatio-
nē mittant. Holie uipare omnino neq;
p caelū. quia thronus dñe. In ist. angeli.
sive apostoli. ut p in uersalem aedē sū.
Et scabellū pedū ei. ē terra. Sed in isto
modo. terra apōst. in tēp quā cūctis
sup thronū sedere. id sup angelos. pēd
se sup terrā dicit tenere. idē requiescere
sup spū talia corda. & conculcare pecca-
tores. Hierosolima ē aedē sū ut patria
e aelestis. Neq; p capud tuum qdē xps
Non potest unū capillū albū facere. ut
nigrū. Idē si animo non offendere dñm &
placere mundo. Si q̄ tepcussere in dex-
terā maxillā. Idē si animo nictus fueris
p spūalia uerba. tu non solū dextera non
sed & trā sinistra aurem pbe. Siquis
uoluerit tecū iudicio contendere. re-
tunicā tuam tollere. remitte illi & pal-

lū; Tunica fides ē palliū corpus designat
 hic & humilitatē seruare dicit; Sed hoc
 ē si q̄ rēū aliquid contendere uoluerit
 pone silentium quia ex contentione here
 res surgent. Si q̄ te arguant uent mille
 potius uade cū illo. Alio dicitur. id est humili
 tatē & paciētiā monet. Cum int̄roga
 tus fueris. ab aliquo ut ostendas illi patre
 tuū & filiū & sp̄m s̄m; Et alit̄ ut obedi
 entia humilitas p̄ beam. Cū ieiunatis
 nolite fieri sic h̄t p̄ocrite. id est simulatores
 q̄ se fingunt ieiunare; Inclina uultum
 exterminant facies suas. quer̄ laudes
 ab hominib; Tu autē lauce facie tuam
 id est p̄ caritatē. q̄m luculentis s̄t oculi eius
 & luculentus uultus ei. Laua facie tuā
 Idest ut non uidearis ab hominib; In cor
 de; ungue caput tuū. id est. q̄ sinceritate
 mentis; Thesaurizate uob; thesaur
 ros in celo ubi fur. id est diabolus. n̄ furatur
 q̄a sic fures terrena furant. ita diabolus
 furat bonū de corde hominū; Ubi erugo
 nē in uida. nē timea. id est. in uolūtu.
 Oculus simplex ē conscientia pura;

Oculi nequie & conscientia mala; Non
potestis deo seruire & in manu p[er]mano
na intelleg[ere] mundus iste: siue diuicia ei
& in om[n]i demerit; Uides festuca[m] in ocu
lo fr[atr]is tui: idē in corde ei. ecce trabes
in oculo tuo; let oculo, nolite dare sem
camb; canes illi s[un]t q[ui] p[er] conuersationē rede
unt ad pristinu[m] peccatū. De quo dicit re
uersus ē ^{hic} canis ad uomitū suū. Neque
mittat[is] margaritas u[est]ras ante porcos.
Margaritas s[un]t sententias scriptura
rum scā r[ati]o[n]is. porci s[un]t homines p[er]uari
catores. ut derisores uerborū d[omi]ni; siue
conculcatores. q[ui] a serp[ente] tuē queru[n]t
stultū quasi quumittat aureū circudum
in marib[us] porci. & uolunt in suis lucis;
Peccate & dabit[ur] u[ob]is. peccate corde: querite
ore: pulsate manib[us]; & alit[er] peccate: p[er] fidem.
querite: p[er] spem: pulsate: p[er] caritatem.
q[ui]a om[n]i uirtutes in caritate consistunt
& alit[er] peccate patre querite filiu[m] pulsa
te sp[iritu]m sc[er]m; Peccate cogitando: querite
loquendo: pulsate: operando; Quis u[er]m
erit q[ui] petendi filio panē porrigat la
(p[er] fidem)

Lapis e duritia p[er]f[er]as fides p[er] ser
 pentem intellegit doctrina ut uer
 suta diabolo lita. sive uenenosa astu
 ta hereticorum; pouu. spem uicue
 accente p[er] sumpione quia de uirtute p[er]
 curte. figurat diabolu. q[ui]n[on]e homi
 nis quere deceptio[n]e. I arguunt id
 qua uoluntates p[ro]p[ri]as non abne g[er]
 ne penitente delectat. ipsa e que ducit
 ad morte; Angustia. Et arguunt est
 poenitentia & abstinencia. ipsa e
 que ducit ad regnu[m] di. C auete a falsis
 p[ro]phetis qui ueniunt ad uos inuestim[en]
 tis ouiu. id e fingentes p[er] uocare huma
 nitate por uocare dolositate. In enim
 secus se lupi rapaces. id e maligna nu
 que colligunt despunt. uias ipse se
 spinas q[ui]a ferre non possit. id e fruc
 non boni operis; Aut de tribulis ficus
 & ipsi se tribuli. cum sint mali arbo
 res bonos fructus ferre non possunt
 O esingunt se es se munitros & non se.
 I fite qui dicunt mihi in illa che. che
 che in tuo nomine uir tutes multos.

amala; Non
 mone p[er] m[er]i
 siue diuina
 festuca in
 eel ecce trahit
 olia clarissim
 uer satione r[ati]o
 De quocumq[ue] re
 suu. Neque
 ame por col.
 ritas scriptura
 nomines p[ro]p[ri]as
 boru di; siue
 ue queru
 ueu circula
 at in suis luc
 or dei quere
 peate p[ro]fub
 caritatem
 tate confite
 te filiu pul
 ando. quere
 ando. Quere
 e. porrigat
 (puelm)

fecimus. ac si fidem habeant. et dicit
illi. dicit nescio uos; Idē nūquā noui uos.
Incarnate. aut in operib; bonis q̄a fides sine
operib; mortua ē; Ad similibo eū uero
sapientia q̄ edificauit domū suā sup petra.
Idē aedētia sup ^{xpm} fundata; & alit qui ponit
spem suam in xpm & non in hominem.
sedē instructus bonis operib; & uirtutib;
ille homo domū ad similitudī. Descen
dit pluuia. idē Inrisiones. siue opinio
nes. uenerūt flumina. idē psecutiones
flauerūt uentū. idē instigationes ut tem
pestationes diabolicas & non cadit
quā multū uir ait; In dō constabi
litus est; Sicut autē qui edificat domū
suā sup arenā. p arenā homines In tel
leguntur. qui edificant opera sua In
laude hominū; Cū uenerint tribula
tiones & psecutiones hesitat stetit.
quia non habet uerū fundamentum.
Et cū accesserit In bonū gaudet ad ce
pit & non morit̄ aut for sit in uas
cū In quem sperat. Labe fit arene;
Cū des cenderet dñs In monte lep
idē subducunt homines & cadit & fiet ruina
magna.

quada ueniens adorabat eum dicens.
 Domine si uis potes me mundare. & exten-
 dens manum ait illi uolo mundare.
 Et extendens manum mudauit lepraem.
 Potuit uerbo mundare si uoluit sed
 sed hic monstrauit qualiter patet de ce-
 lis in mundum & liberaret eum a lepra peccati.
 Unde ait propheta a planta pedis usque ad
 uerticem non est in eo sanctus. Per labrosu
 totum hunc mundum significat quem
 liberauit per incarnationem et passionem
 suam. Sicut subtraxi manum meam a
 sic sustulit illum de mundo in cae-
 lis. quod dixi nemini dixeris. ostendit per causam
 humilitatis. ut ad ostendere sacerdoti
 ac si non uideret legem soluere & au-
 ferre honores sacerdotis. quod dicit in es-
 timoniu illis. id est ut omnes qui crediderunt
 mundationem tuam. sit illis testimonium
 ad uitam. qui uero non crediderunt
 scilicet testimonium ad mortem. cum
 introisset dominus ihesus capharnaum. caphur-
 nau uillae pinguis & preciosa. Centurio
 erat in ea qui rogauit dominum pro fidei dicitur.

puer m̄s est in domo paralyticus. & male
torquent; at ille ait. ego ueniens curabo
eum. Cui centurio ait. Non sum dignus ut
intres sub tectum meum. totum die uerbum &
sanabit puer m̄s. mira fides in centurio
ne qui ante quam predicatus fuisse & credebatur.
Tres causas fuerunt in centurione. humilitas
ubi ait. non sum dignus ut intres sub tectum
meum; fides. die uerbum & sanabit puer m̄s;
Prudentia. dum dixit. homo sum sub po
tate habens; mira tunc dñs dixit. nūquā
Inuenis se in tota ueritate ista tanta fidem.
Centurio figurā tenet doctorum aedificia e.
qui sciunt uirtutes xpi. puer autem tenet
figurā totius populi; domus centurionis
intellegit totus mundus; multi a oriente
ueniunt. idē ab infantia & occidente
Idē in senectute. a meridie. idē a uenturae
et a quilonē. idē a potestate diaboli. ue
niunt ad fidem. & recumbent. idē. habi
tant cū hialnahā in regno dī. Duo sūt
regna dī. unū ē mundus iste. ubi mali
& boni mixti sūt. & alter ē caeleste
regnum. ubi regnat super angelos;

Venient dies ut separavit dñs pecca-
 tores de medio iustorum. & mittet eos
 in igne Inge tinguibilem. & mittet ig-
 ne in terra. & ardebit. Ad inferos. non ut
 perat sed ut renouet sicut aurum...
 & sicut in principio ante quã ad dñm
 mandatum di pteriret. Tunc erit
 quasi paraclisus di. & iusti inhabitabunt
 in ea. sicut scriptum e. Deficient pec-
 catores a terra. iusti aut possidebunt
 terrã. et inhabitabunt in secula secu-
 la sepeã; M unct iste iustus factus e.
 peccatorib; factus infernus; curam
 trois sec dñs ih̄s dñm s̄moras petri.
 Inuent socrum ei febricitantem;

Socrus petri synagoga e infirma erat
 in peccato. & leuauit eam ih̄s de seclm.
 hoc e de incredulitate ad fidem. & mi-
 nistrabat ei. hoc e benedicebat dñm.
 Accedens quidã ad dñm ih̄m & dixit;
 magis sequar te quocũq; ieris; Primũ
 dicit te me ire sepelire patre meum
 a nulli ih̄s; S memor tuos sepelire
 mortuos suos; S me hebreo sermo-
 ne e.

quod dicitur de morte mortuorum. dixit illos qui non
per tam fide habebant. Et talit' corpus mor-
tuum dixit. & anima simul. Et talit' mortu-
us in mortuum sepelitur ille qui eum laudat que
non decet. De demoniaco unde eia
dicitur ihu demonem, significat gentiles,
Et misit demonem in porcos. id est in iudeos.
non credentes. omiserunt se in mare. hoc est
in profundum, pastores sunt philosophi.
Monumta sunt corpus. Regalunt eum in
rebus; eorum; Certe quia uideri nonne
ceperunt xpm; Ascendit in uem. id
est in caelum; Et uenit in uitate na-
zareth. Et cum introisset in domum
in caesarea. id est in mundum. Sponsus xpi
est sponsus ecclesie; sicut sponsus ap-
ostoli. Pater rudis. id est noua doctrina euange-
licae scilicet pater homines ueteres sunt;
Princeps unus accessit ad dominum ihu dixit.
Filia meo modo deflorata est; princeps
ordo prophetarum; puella quomodo citauit
dicitur ihu. sinagegae. Tenuit manum ei
oculum presertim; Duo cecum in luminari
signa iudeos & gentes iuxta uiam sedentes.

17
Ide uix in leui dicentes xpm filium
didi. Ide de ipsius stipe. mittens dn̄s sibi
x̄u discipulos ad p̄dicandum dicens
Secdm̄ uā gentium ne habieritis. id est
secundum opera ipsorū; Non duas tunicas.
Ide non duplicem mentem. non cal-
ciam̄ta. Ide non testimoniū malorū.
Nec uirgam in manu. Ide non p̄fortitudine.
Et inque in traue rias in ciuitate tem-
Interrogate quis in ea dignus sit & ubi
manete. Intrantes domum. saluta-
te eā dicentes. pax huic domui.
Si fuerit domus illa digna. pax uia
ueniat sup̄ illā. sin aut̄ ad uos reuertet̄;
Excuntes aut̄ foris. ex uate puluerem
de pedē b; uris; puluerē in quinam̄tu
incolleg. trib; mod̄. In pedat gressum
oculos obscurat. uestim̄ta inquinat.
Estote ergo prudentes sicut serpen-
tes; S̄ erpens cruciata abscondit
caput suū; Ide apostoli cruciata non ne-
gantes xpm; Ita & unus quisq; xp̄ia-
nus clor̄ suū debet parare. & caput
suū abscondere quod est xps;

et simplices sicut columbe, Idē sine
felle: qd ē corde sine macula quia
columba nullis auib; nocet; Si uos per
sequen̄t in uia ciuitate fugite In aliam
idē p̄ singulas questiones libere; N̄ est
discipulus sup̄ magistrum; O st. sicut
cruciat̄ x̄ps̄. ita & discipuli; N̄ h̄ile optā
qd̄ non reueletur; de passione x̄pi dicit̄ est ut
omniū doctorū. Quod dico uobis in teneb; Idē
achudeos uel in parabolis; uos dicite in lumine;
idē apte me & clēsia. quod clau clausura. id est
in se creto. p̄dicare sup̄ tēte. idē cunctis
gentib; . Duo pas seres corpus & anima
seu x̄ps̄ & baraabbas latro; As si uenim;
idē in simul. sed ase idē fide ac cupere
acupe crucis. idē cruciatione seipsum
homo auarus & concupiscentis. Alio
modo acupere cluo testam̄ta & sequi
re x̄pm; S eparare filiū a uer sus
patrem. idē fidelem ab infidele.
A rundinē uento agitata tam sign homi
nes adulteros. Regnū caeloe iumpatit.
& uolenta diripiunt illud; Idē p̄ peni
tentia & cruciationē corporis.

pueris sedentib; In foro signif. p phie cas
 e orabimus uob; abis. Ide aduertit uum
 uob; aduentum chri & non credidistis. Non
 tuumus & non plorix istis. Ide aduertit
 uumus uob; p onā & non expa uisat.
 Confiteor tibi dñe pater caeli & ter rae
 quia abscondisti haec a sapientib; Ide
 quisapientia huius mundi utuntur.
 Et aliter apphet. de seipso dix. ut p nouū
 testamton; Reuelatum paruulis ide
 discipulis suis. ut de his q; sapientia huius
 seculi mundi st. Locatio trib; mod; facta
 ē in nouo ubi dicit; Venite ad me om̄s
 quib; uolatis p aeterna uita & lassatis
 & ego uos reficiā p semē qd est actua
 Venite filii audite me timorem chri
 docebo uos; In futuro dicit; Venite
 benedicti p capite regnum. In quon
 ut honus doctrinae; In eus est uolen
 ti b; grauis nolentib; ; Refectio trib;
 modis Intelleg; Discipole p baptis mu
 peccatorum p remissionem uel eorū
 preuacionē noui testamti; p sacra qd
 est; messis Intelleg; ueterem legem.

p[ro] sab[ab]atū requies inter[pre]t[ur]. Discipuli uel
lentes sp[irit]u[us] cas. Intellegit trahentes testi
moniu[m] de ueteri. ad confor[m]andū nouū;
Confricantes manib[us]. Idē p[ro] mentem sen
sum sp[irit]ualem. Homo inē manu aride[m]
habentē. t[er]ripum auariciae sign[ificat]. Quia
p[ro]cidus ē in accipiendō. auarus ad largi
endū. Idē qui solo bat rapare. discat
largire. Restituta ē manus ei. conuer
sio fides est. Arundo quassata. Iudeos
sup[er]stitiosos sign[ificat]. Linū fumi gans. gen
tium corda parata. Quis potest intrare
in domū fortis & uasa eius rūpere. nisi
prius alligauerit fortem. Fortis erat
p[ro] tanto tempore sathanas. nisi eū d[omi]n[us]
alligauit p[ro] crucem in inferno. uasa ei
cordae gentiu[m] fuer[unt]. Domus u[er]o munit
iste. p[ro] genes u[er]pera r[ati]o. quomodo po
testis bona loqui cum sitis mali. u[er]pera
hoc ē sine goga. p[ro] genes s[er]u. uidee. sicut
occidit filii u[er]pere. u[er]pere quando
nas cunt. sicut uidei occiderunt xpm
qui ē omniū sapientiarum m[ater]. Regina
austri uenit ad iudicū. Idē sicut regina

9
Sabaa uenit auctore sapientia salomonis
i tagentes uener sapientia xpi; Cuius
in mundus sps exierit ab homine. id est
aduudeos. uacit p arid aloca. hoc e ad gen
tes reuerat ad domū idē ad uideos. Inue
nit scopis mundati. idē. tradit ionem
pater nrm at sup stitones. ad sumit se
cum alios septē nequiores se. sed quid
intellegim. omf dies eorū. nisi in malo
opere uersati; In nullo die exiit chris ihis
ad domo & sedebat ad mare; de domo
exiit ad uo h; modis intelleg; de celo
in mundū. & de uideis ad gentes;

Ascendit in nauē. hoc e in aecta; Turbu
aditus st. uites p sentes uita signf.

Faciunt fructum i ntellegentes. xxx.
xl. & c. xxx fructus ost. ordinem
conuincte consequentes mandatu.
xl fructus ost. ordinē uiduorum t
martyrum p^{ue}ferant uon in dno. c. fruc
tus ost ordinem monachorum. turgi
num. Qui habet dabit ei. ost apof qui
colent xpm dabit intellectum. & qui
non habet xpm. & eo qd habet a ufe
ret ab eo

Iudeos ost ipsam quib abebant au
feret ab eis; uidentes non uident
ost. iudeos quia oculis uidebant & cor
de non credebant. Audientes non
audiunt ost qui aure corporis au
diebant. & aure cordis non inuellege
runt; Messis uo. consummatio seculi e;
messores uo angeli s. p quod fasalos elu
q anoms iudicore non in una massa
coie rient. sed a dultea ra cum adulte
ris. & omis pares. aequaliter. qui hic se
similes in culpa. illuc similes in pena;
O grauiosinapis. granum sinapis signi
xpim. homo seminans. est d. pater.
In agro. hoc e in mundo; minimus om
nib; seminib; signi x pm. repitatus e.
auudeis minimus; Cu au creuerit. iote
cu surrexerit. fit arbor. hoc e ascendit
ad celos; Ramen ost apof. uoluerit
intat sci qui terrena dispiciunt. caelestia
concupiscunt; It e alio sensu; Granu
sinapis. sermo sci euangelii e. homo
qui seminat est xps; In agro. in mun
do. minus omnib; lele seruatum

In corde fidelium propter sapientiam
omnium philosophorum; sic arbor
idei ascen dit sup omnia sapientia
mundana; Ramos ei ost explora
tiones singulorum doctorum; uolucres
aut sciamatores scientiae; de fer mto
accepto; fermentum doctrina euan
gelii; Mulier haec sapientiam abscon
dit in parua. Idem in corde fidelium; p
satis trib; ost tres filios nos In decora
se gentes; donec firmata e rotum; Ide
usq; dupli cum e euangeli regnu In toto
mundo abscondita trinitas; Simile
e regnu caeloru thauo abscondito
In agro; Thesaurus xps e ut sapientia
In germine; iste e siue aecta ut scriptura
diuina; qui uendit oia Ide reliquit
uita seu reb; terrenis; Ille emittit ea
Nam qui occupatus fuerit terrenis
non potest possidere eam; Simile e
regnu caelorm homini negotian
ti querenti bonas margaritas
In uente aut una p ciosa marga
ritam habuit & uendidit e

quib abe
mes non
as uideb
t. Audier
aure cor
dis non
on sum
se p qua
non In
ultra re
qualiter
ue sim
arum si
ans. est
ndo; m
x pm; r
cu au
rbor. h
ost apo
picunt
alio sen
euangeli
ps; In
lele ser

om̄a que habuit & em̄t eam; homo ne
gotians ē qui querit xpm̄. ut doctrinā
caelestem; unamargarita est xps̄ at doc
trina caeleste atq; sapientia; ille ē qui
reliquit uita siue res terrenas; Simile
ē regnum sagene misse in mare. sagena
xps̄ ē. siue uerbū p̄dicationis. In mare
Iude inmundum. ex omni genere piscium
congregata. hoc ē omne genus humanū
congregation; Iherarcha herodis.
thetarcha. tertia pars regne; alāquit
ioh̄n̄ in car. re. signf terminū legis la tenē;
Quom̄s p̄phete usq; ad ioh̄n̄ p̄phetauer;
herodiadis signf sinagogā. puella salta
ua in conuiu. hoc ē gentes saltantes ante
idola; Caput iohannis in disco. corpus
xpi in altare. & caput illius corcla
fidelium; Datū ē puelle. hoc ē ecclē
& gentib; attulit matrisug. ost conuer
sione iudeorū in fine futurū; Et alit
Iohannes tr̄. pus xpi ē. herodis diaboli
mulier sinagogā; puella ciuitatū ē
caput figurā tenet ecclesiae. que accipit

xpm; allegatio ut carcer: ost hunc mun
 du ut in carnatione xpi; Et talit
 consuam tu pphetiae; Tunc
 turbe pedes tres sequebantur ihm; pedes
 tres qpprema secum non habebant ut equos.
 & crede quia aptum est; Ut espere facto
 o st ppe fine mundi honap tenit; ide. litte
 ra legi; Quinq; panes; quinq; libros moysi
 siue quinq; corporis sensus; Duos pisces; id
 duo testamenta nouu & uetus; Turba
 discubens sup foenu; ide sup dura corda.
 Et alit intellegit foenu corpora nra; & alit
 peccata siue honores que sup uera discubt;
 Inuenit in caelu; ide abstraxit sensu fregit
 stona legi; De quinq; libris moysi expies
 sic spi ualem sensu & apparuit intellectus.
 benedix & multiplicauit xii apost. cophines
 plenos; ost corda duo decem apostor m.
 multiplica cura pua omis linguas ut sapientia
 p quacausa non reputant mulieres & par
 uuli sicut uiri; Quia paruuli n du ualent
 repugnare contra uita sua sic & mulieres
 quia imperfectus sexuse; Iussit ascendere

in nauicula, id est in ecclesia pcedere trans
fretum id est de iudeis ad gentes;
Vespere autem facto solus erat ibi ih̄s id est in
fine mundi solus uerit; Nauicula in medioma
ri hoc est ecclesiam in mundo; Iactabatur fluctibus
id est persecutione periebatur; Uentus contrari
us die uolus est; Quarta uigilia noctis uenit
ad eos hoc est in quarta lege uenit ih̄s in mundum
id est in euangelio; Ambulans super mare
id est calcans amara uelut sine seculi; Ambula
uit & petrus super mare; Id est conciliabit
fluctuationes huius seculi seu uitia pe
ccatorum; Petro mergente in mare id est
dubitanti in fidei; Quod dubitat a fide
mergit in peccatis; Extendens autem ih̄s ma
num adprehendit eum; hoc est dedit ei
actu uerit in fidei; & sic trahit ad se elatos
suos de mundo; Hæc sunt quatuor leges.
Prima natura; Secunda lex; Tercia p
phetiarum; Quarta euangelii; Et cum
manifestus & uenerit huiusmodi genesar id est
cum transisset de iudeis ad gentes; Obader

ei om̄s male habentes; Intellegit̄ idolis
 seruientes; p̄ fumbriam. Intellegit̄ inno
 ra mandata; Om̄s plantatio quam non
 planta uit pater n̄s caelestis heradicabit;
 i dē instructiones & doctrinas hereticorū;
 Secessit in partes i. r. & sidonis; hoc est ad
 gentes; mulier cananea est primitiuam
 aedesiā ut sinagogā; filia ei ad emomo
 uerata est ecesiā gentiū ab idolis corrup
 tā; Non sum missus nisi ad oues que perierunt
 domus isrl̄. idē audeoq; alio sensu. quia om̄s
 crederentes isrl̄ uocantur; sumere panem
 hoc est doctrinā. filiorū. id est iudeorū. in te
 re amb; id est gentib; caelli id̄ gentiles. A
 edentes clericis domus corū; id̄ minor aman
 data & doctrinā p̄phetarū & apostolorū. Ali
 ter pater & filii & sp̄s sci; sanata est puella q̄
 illa hora signis conuersacionē gentiū.
 q̄ illotē portē. Misereor turbe. idē quia d̄s
 totus misericors est. In hisquit̄ iduo p̄seuerat
 mea; hoc est fide sc̄e trinitatis; Non habent
 quod manducem; id est uerbū p̄dicationis
 quia multiclucto populi. erant ibi sequentes.
 (ihūm;

Id est turba discipulorum & turbamurancium;
et dicitur nolite eos dimittere ieiunos ne deficiant
in uia; uasta dicitur ne pereant in eo & u
cidant in uiam erroris quia fides sine operi
bus mortua est; septem paries sunt ebraicum pau
cos pisces sunt ordinem prophetarum ut sacer
dotum; Super terra sunt ianicae et a uicinia;

Septem portas septem dona spiritus sancti ut septem
ecclesiae signa; Facies caeli rubi cum cluident
tes cluident etiam in uicibus et in signis et susceptione
sanguinis; Caelum triste passionis christi eleg
na; septem portas rutilans persecutionis sunt; Cau
te a stermentis pharisaeorum; id est a doctrina
eorum; Simon interpretatur oboediens bar
tholomaeus filius ionae; iona columba columba spiritus sancti
caro & sanguis non reuelauit tibi. Ideo pater
tuus & mater tua non ostenderunt tibi
christum sed pater meus qui in caelis est; portae
inferni sunt peccata hominum; clauis
regni caelorum est potestas ligandi & sol
uendi; sicut in ostio clauis aperit & clau
dit sic est ei data potestas soluendi per
penitentiam & soluere per confessionem.

3

Claudio impus & non poenitentibus;
 Sciens dñs ih̄s que uentura erant illi in pas-
 sione & recuit petro; et petrus ait; absit
 a te dñe & dñs ad illuon dix; uade p̄ me;
 Significauit & ipsū petron qd̄ crucifigenet
 eet. non sapit ea que dī sunt; hoc de resur-
 rectione sua dicebat; sed et que hominis haec
 temporalis uia; abnegat seipsum q̄ uult
 xpm sequi idē conuincit uoluntate carnis;
 qui uoluerit animā suam saluā facere p̄det
 illā; huc anima p̄ uoluntate ponit; q̄ uult
 p̄prias uoluntates animā p̄det; qui p̄de-
 rit animā suam inueniet eam; Idē qui ab-
 negat concupiscentias mundi inueniet
 animā suā in regno clī; Cōmuni uonem
 p̄ animā dat qui corpus suū cruciat ut ani-
 mā ueriat; p̄ dies aut̄ sex idē p̄ sexa-
 gessate mundi; J̄ ḡ in sep̄timo requies
 in̄t̄p̄; Adsumpsit dñs ih̄s pet̄rū & ia-
 cobuon & ioh̄m & elucit illos in monte
 excelsuon tabor; huc enī mira figuratio
 fecit dñs ih̄s; qui pet̄rū & iacobū & ioh̄n-
 nē inuollegit tota aecta que ē congrega-
 tio omniū gentium; et om̄s ille tabor

qui incipit mons luminis. ē paradisus. ubi
gloriosus apparē dñs in regno suo; et splen
dit facies ei sicut sol. I dē electi dī fulgēt
sicut sol in conspectu ei; et alio sensu uesti
mīta ei alba sī nix; ē congregatio omni
um populorum. sicut uestimēta ex multis
pellib; fiunt. Ita ex multitudine populi
struēt ecta. Nūc dīam quid sub dēt; appa
ruit moyses & haelias cum eo. Moyses
Lex haelias ordo prophetarum; In alio sensu
moyses haelias signis uenturos angelos & scos ob
uā xpo In aere cum uenerit iudicidies.
Alio sensu xps cum discipulis figurat uetus
testamētū cum nouo; Illa uera congregatio
illū scripturū diem figurauit. In quo ue
niunt angeli quos signis elias uir castus
corpore & scā atq; angelica uerba uertat.
Veniunt & prophete ut & patres archas quorū
figuram gestauit moyses. Veniunt &
omnes gentes terrarū. quos figuratier apōstoli
& tūbi suscepit eum ab oculis eorum. Illum
ē quod p iudicium ut poenā pcepta non uis
lebunt impu uiderē xpm qui ab intere
bris erunt; & uox aucta ē dicente

petro. Omne hominū ē nob̄ hic eē suus faciannus.
 hic tria tabernacula; hoc ē tabernaculum triu-
 mtrū. & consummatio triu legum; uident
 uo petrus claritate mōi qualis uentus uis est
 iudicare ille qui uenerat primum saluare
 & nesciens quid diceret. nisi faciatm̄ hic tria
 tabernacula; Hoc ē consummatio triu legū.
 & ecclesia gaudeat cū eo quem intrinsece
 suscepit; Et ad h̄c illis ch̄s ih̄s nemini dixeri-
 at uisione donec filius hominis amicus
 resurgat; In uisione uō illa neminē uide-
 runt nisi solū ih̄m; Idē ut nondub̄ conuen-
 tū discipuli cuius sermo illis dictū fuit & ;
 Sed firmis erent q̄t ipse eēt x̄ps filius d̄i qui
 cum patre sedebat in caelis. & cum ap̄st̄l̄s
 conuersabat in terris; Nub̄s cœtera celest̄
 uetus testam̄tum. nub̄s cœnchela sc̄i p̄dicatio
 sc̄i euangelii; quia q̄t obscurum erat in ue-
 teri nunc claruit in nouo; Nub̄s pluuialis
 est p̄dicatio ap̄st̄ol̄e qui faciebant fructum
 poenitentiae p̄ ascensionē x̄pi. Cum uen-
 nit sc̄s ch̄s ih̄s ad tubas. Idē cum descensit
 set ad terras. homo p̄ uoluntas est ordo p̄-
 phetarum qui sperabant x̄pm uentū-
 rum

derogabunt p̄ se quac̄e aedeſiā; Filius eī
luminarius ſign̄ſ populū gentium ad o
rantes idola; Cader̄ in ignē. idē in cupida
tē ſeculi mundi; e re bo in aquā idē in
luxū riā; Facta ſūt iſta om̄ia ſed habent
ſp̄ritalem intellectū; Non dubitent legen
tes ut audientes quia hoc ſup̄fluū non eſt
qualis fuit clem̄iacus iſte talis fuit
& mundus iſte ante aduentum xp̄i;
Quales fuerunt cęci claudi. ut & iā morau
talis fuit & mundus iſte. quales legimus
uir̄tutes & magnalia ut uirtutes in uno
claudio autem in uno. ut mor̄ tuo. tales fa
ctas eē credite uni uer̄ ſomundo; Si ha
bueritis fidem ſicut granū ſinapis
idē incorrupta & indiuiſa quia gra
nū ſinapis indiuiſus eſt & ipſe ſign̄ſ
xp̄m. ut aet̄nā uitā; Si dixeritis mon
tibus tranſi hinc & tranſiit; Mons
xp̄s eſt. tranſit de iudeis ad gentes;
Et alit̄ p̄ multa & tuch̄nē malitiæ. atq;
ſup̄biae. mons diabolus eſt. Tollite &
mit̄tite in mare; Idē diabolus
in profundum; quia po teſtas clare eſt

apst. heri dicare montem illu. & uir-
 tuas ei quae sunt demoniacae. Dragma e-
 census mundi, uade ad mare. idē ad
 gentes. mitte amari idē uerbum pellicatio
 nis; pisce qui primum ascenderit in mare
 idē cornelium ex gentibus; Ignis ei inueni-
 es statera; Idē confessione fidei cluui-
 tatis; Dactylus yme & cetera; Idē p̄ me fidem
 p̄ confessionem; Et aliter hoc ē tributum
 designat passionē xpi; Par uulus in mare
 in regnum caelorum; non aetate paruulus
 sed in te pura; Unde apst. ait, estote
 paruuli in malitia. Si quis scandalizauit
 unū de paruulis istis. Idē in uerba siue cor-
 poralem siue aduersionē fidei. Qui sper-
 nit eū qui adnuntiat uerbum dñi amari-
 mo usq; ad mortem nū non intrabit in
 regnū caelorum; Et qui scandalizauit
 rē suspen datur mola asinaria ad collū
 eī & dromergat in profundū maris; Mola
 idē cura siue circuitus huius seculi
 designat in collo eī idē in labore
 huius seculi & dromergat
 in mare idē in ma-
 licia feli.

Quisquis perierit errauit. hoc est huma
ni gen[er]is; Pastor xps est. ^{quidam} quib[us]d[am] montib[us];
non agnita & noue oues. Idē Inca[us] reli
quid ordines; angel[os] archangelorum
cherubim & seraphim & uenit in terris
pp[ro]p[ter] unā ouē; idē humanū gen[er]is & in
posuit sup[er] humerū suū; Idē porcon
do peccatū hominū. Super uenit in te
fr[ater] tuus corripe illū in corde & ipsū
solum. uide de ^{peccati} tectio non fiet & in p[er]p[et]uū
fr[ater] tuus non nascat[ur]; Et si non te audierit
adibe unū; ut duos. Deinde die est[er]it.
Et si acce[pt]it & si acce[pt]it si; idē non audierit
sic tibi sicut & tuus; idē gentilis & pu
blicanus; qu[is] publice peccat sed peccato &
opera est; Si duo consenserint de omni
b[us] que sunt sup[er] terrā; idē caro & uo
ma; Caro si consertit anime que pete
accepit. Ideo act[us] similitudinē ē regnan
caeloru[m] homini regi quod uoluit rationē
ponere cū seruis suis; Unus decem
milia talenta; Decem milia
talenta ē quod peccat in d[omi]no.
Centū denarij s[unt]

quippe cat in fratri suo; Conser uat q̄ renou
 tione dño angelis; Cū conser uat massē &
 dñs sermones istos. migravit in galilea
 q̄ dñs uelle q̄t in finem mundi. degenerabit
 ad iudeos; Reliquit homo patrem & ma
 trē. & aduinxit uxori. & erunt duo in car
 ne una; Quare reliquit patrem idē xp̄m
 in caelis. uenit in mundum sic tam̄ relinquit
 illum uenon deserat eū. Matrem idē est
 sine goga aderebit uxori idē eclesie.
 erunt duo in car ne una certe quia caput
 xp̄s ē membra corpus ecclē. Uxor dē ecclē
 dicitur auro. Idē cū dñs essent aliquis ap̄p̄o
 conuincit se heresi; bonus ē xp̄s dñs &
 alia creatura bona s̄t. p̄ eo q̄t ab eo fac
 ta s̄t. sed quia uanitate carere non pos
 sunt solus bonus est dñs; unde dicitur.
 Vanitas tam̄ uniuersa uanitas. omnis
 homo uanitas. Et uanitas uanitatum
 dixit ecclesiastes. om̄s uanitas; ^{homo} Et t̄erum
 ego dixi in excelsu mentis m̄eae
 om̄s homo mendax. P̄ inde nemo
 bonus ē niuis dñs qui ē ad̄ernus
 & incōmutabilis;

Difficile diues intrabit in regnū caelō
de his dixit q̄ sub auaritia possident diu
tias mundi; uno modo foram̄ acis potest
ēē hierusalē p̄ quam cameli honerari
intrare non possēt; Alio modo foram̄ acis
confessio fidei ut poenitentia ē; Tertio
modo passio xpi ē; Foram̄ cameli est po
pulus iudeō; quia cum diuitis de egipt̄o exier̄
Alio modo restes s̄ nauū; In regeneratione
concuplū accipit; Idē q̄ a uno iuro iusto
totus mundus subiectus ē; & om̄s locus diu
tiarum ē; P̄ resurrectionē erunt nauis si
mi primi; primis uener̄ iudei; facti s̄ nouis
simi; p̄ opuli gentiū facti s̄ primi; sic de
petro & lacrone; sic de infante & sene;
Simile ē regnū caelō homini patri fami
liar̄ q̄ condux̄ operarios in uinea suda;
P̄ a familia xpi ē; Primo mane incitum
mundi; Operarii s̄ cultores mandatorum
di; uinea aecta in colligit; In ueteri testa
m̄to; uinea lex ē; sive sinagoga; Denario
diurno; uita adēnae; prima hora prima
aetas; quā prima hora uenit; est abel;
quā tertia hora uenit; ē noe; In foro; iudē

in mundo: quia sexta hora uenit. ē abnūctum;
 Nona uenerit moyses & claud; Circa undeci
 mā autē hora quē uenerit. ost. populum gentiū.
 Alio modo signū mane infantiam. hora tertia
 adulescentiā / hora sexta iuuentutē. Nona
 senectutē. undecima uero signū decrepitate.
 Quacūq; hora nominat homo corripit in ge
 muerit. saluabit & accipit & eleuariem
 sicut primi; Sed factū hoc finis mundi;
 Dū pcuratorū: est cū pcuratorū: est xpi
 quā uerū mauerit. sicut iudei; orōre hūmāno
 loquentis quā pcuratorū pondus cheri dicitur.
 I de pcuratorū legem & pphetas; Duo q̄ci
 signū iudeos & gentes; In ihericho. In p̄
 luna q̄t ē deserto populi; luxta uia sed. n̄
 Hae m̄p̄ sena uita uixta fidem. Transi
 re ihm. hoc ē demum de p̄ncarnationē.
 Tūbas imprimentes. signū cogitationes
 hominū; Imprimentes orationem; Tran
 sire humanū uerū signū; quia dñs n̄s tran
 siuit p̄ mundum non se t̄t;
 Cū ad p̄nquas sec huerosolimū. idē cum
 uenisse & in mundū; Beth phage. In p̄
 clorū. huc ē. Tonaxille; mons aluēt. In p̄

mons trium luminū. Idē refectio laboris
consolatio doloris; **N**otitauerunt luminis;
Castellū quod contrarios ē. Idē Hierosolima
q̄d contra legē euangelicā repugnabat.
p̄inde dictū ē castellum contra. P̄ asinā
ostē synagogā ligatā p̄ litterā legis. pullū
asinē signū populū gentiū nouū; Sup̄ illū
sedit dñs ih̄s. quā nondū portauerat
sarcinā; & oluite & adducite ad me. hoc
dix̄ p̄dicare illos. ut agerent penitentiam &
conuertent ad me. hoc signū conuersionē
omniū gentiū; Dñs huius opus habet. hoc ē
fidelis populū; Sion in p̄t̄ speculauit.
filie sion. est congregatio omniū fidelū
Strauer̄ uestim̄ta sua. Idē abiecerunt doe
umas ueteres. ut acciperent nouā. Cederant
ramos de arborib; Idē ad inhebant uerba
de uetera scriptura sicut dicebant bene
dictus quem in nomine dñi rexist̄. et
desup̄ eum sedere fecerunt. Idē x̄pm̄ in
corde fidelium; In alio sensu. Ramos sed
sol. signū s̄c̄s̄ doctrinā gentiū; Turba
p̄cedens iudeos signū. Turba sequens signū
gentes; **O**stia in ebruce. In p̄t̄ in latinū

saluifica siue saluū fac, o sanne in excelis.
 saluū me fac qd est in excelis; In alio sensu
 sicut saluū angelos; saluifica genus humanū
 nrauit chris̄ti in templū hōc ē in ecliam
 & eiat uendentes & emētes; hoc intellegit
 ep̄os qd accipiunt p̄ honores dāndos p̄mia
 p̄stuent dnt sacra tiones p̄ p̄mia ipsos ab
 hominib̄ d̄t & sic illis sicut scripta me.
 Anathema dicitur anathema recipiendi
 Cathedra ē. dōs vna. orienas numularia
 mandata legis. columbas honores qd uen
 dere non licet. pueros clamantes in tēplo.
 siḡificat sacerdotes p̄fallentes in aedē sua;
 B & hōna in p̄teritis dom̄ obedientia
 ubi mansit ih̄s siḡificat x̄pm manere in arde
 obedientiā; x̄s cens in uitate. ost in primo
 aduentu uenisse ad iudeos quod sine nisi
 desertum; Habeliat homo arborem
 fici plantatā in uinea quid uinea nisi
 populus iudeorū; quid arbor fici nisi sina
 goga; lux cauitā idē lux taliterā laq̄;
 Nihil inuenit in ea nisi folia tantum, idē
 non inuenit fidē in iudeis nisi sup̄stitiones
 & doctrinas patrum; are fac tae ficiul
 nea

idē ob apiso corde iudeorū usq; in fine;
Ite dicitur hinc sic plantata in uinea qui
uene non suffocauit & fructum non
feret. ipsa iudeorū sinagoga signi-
ficat. quē prophete studentes atq; stercom-
micienses. Idē pdicationes dño ser-
uare rogauerunt. Et ait si non fece-
rit fructū abscidat. Idē si conuersi
n̄ fuerint sine remedio peribunt.
Tollite montē hunc idē xp̄m de iudeis
mitate in mare. Idē hic corda credentū.
Homo qui habebat duos filios. xp̄s est
duo filii iudei s̄t & gentes; eccl̄ie
homo d̄r̄e; duo filii adān & xp̄s.
Et dix̄ illis. Ite operare in uinea meā.
Qui ex duob; fecit uoluntatē patris q̄ dix̄
eo & non ibit. aut qui non dix̄ & ibit.
est populus iudeorū. Qui dix̄ non eo &
fecit ē populus gentiū p̄ conuersionē
fidei; & q̄ dix̄ eo & non ibit ē populus iudeorū.
Simile ē regnū caele; homini patri fa-
milias q̄ plantauit uinea; pater fa-
milias d̄r̄e uinea sinagoga. sepis. cul-
todia angelorū; Torcular idē teplam

suemartirium, et uis signis doctrina
 Agnoscit doctores legis, et uis te pus
 fructu ad propinquasse, id est ad uentum xpi
 Sicutus est, id est prophete que primas ceterum;
 Et si hieremias, que occiderunt est episcopus quem
 lapidauerunt, est nichobis, et uis te pascunt
 stephanus, et uis sine impie filium suum, id est xpm.
 Uinea uero est populus iudeorum, custodes primas
 populum, et uis occiderunt herodes, et uis ceterum
 extra uinea, id est xpm de hierusalem in monte
 caluarie, caluarie dicitur quoniam ibi caluarie uis
 homines, hinc uinea loca uis alius colomby, id est
 apti qui uis clari et fructu sumptorum;
 La pis sissus de morte sine manibus, et uis sissus
 est de uideis sine manu, de morte sine femore;
 De parte sine parte, factus in capite anguli
 continet duos parietes, id est non uis duos
 et uis uis, et uis de uideis, quos ceterum
 supra piete istu confringet, sicut uis uis
 et uis de uideis ad uis, confringet
 de uis ad humilitate sup quos uis ceterum
 la pis comeret eum, id est uideis sup faciosos;
 Simile est regna celorum hominum, qui se
 contempnass filios suos, homines est episcopus.

nuptiarum conpulacio xpi & dicitur sic et eua
ecclesia ad fabricandam seculatere xpi re
deuere qd sola ex uirgine atria pcessit adu.
Ita xps nuptiarum uirgine maria misit ser
uos suos. id est pariter et has; iterum misit a
lios seruos id est pphetas; p nunciu paratu
est scriptura scilicet iacobus; id sunt marces.
Abel etiam zerebas ut ceteri; Abulia id est
crassa ut sagmata abierunt in uilla id est in
cupiditate scilicet ab inuentione; id est in
mundum sicut aptus dicit; Nemo militans celo
implicat sine uocis secularibus; ut placeat ei
cuius se p hant; Reliqui uero tenent seruos suos;
O p impetum psecutionis; Ad seruos suos; id est
aptus nuptiarum paratus. Hoc p corda creden
cium conuincit xpo p a morem caritatis;
Qui non p erunt dicitur in uide; ite ad gentes
uianu hoc est ad gentes; conuincit uerum bo
nos et malos. id est p sermo ecclesia ubi boni &
malini uisunt; Intra uerum ad dicitur ubi boni
id est in uide die uenit uere conuincit papa
li. et radelet unum cuiq; secundum opera sua; ite
homo non habet que nuptiarum; id est bona
opera in possessione a dicitur nuptiarum. id est ad
Cetera dicit;

Et ipsi symphonia non habentes bonam con-
 scientiam pudenti caritate; que est ceptus.
 Id est corpus mundi reddebat mundo. que au-
 dido hoc est anima; Mulier que septem
 viros habuit est synagoga; Septem viros id est
 ebaticum; de finem mulier de lex de
 finem transiendit de veteri in nouum;
 In resurrectione cuius era de septem ac-
 cidit qualis lex era resurrectionem;
 An illis ibi; In resurrectione non nubunt
 sed sicut angelus in celo; id est in resur-
 rectione legis nisi in quibus lex est
 et dicitur in euangelio sine fine gaudeat;
 Super cathedram moysi sedet super doctrinam
 ipsius. sedit scribae & pharisei; phylac-
 teria id est decem uerba legis in car-
 tula scripta portabant pharisei in fron-
 tibus; phylacteria femoralia sua id est in
 tunnabula pendentia in ceris uestimtorum
 ut a tonitru eorum recordatione haberent.
 Inponunt in humeros suos honera gra-
 uia & importabilia; de his dicit qd sedent
 in cathedris seniorum; Id est epi ut sacer-
 dotes. & bonis partare non possunt.

nec soluere scripturas nec digito iclē nec
paruulū posse seruire scripturas. nec pē
cationē habent nec opera; Hierusalem
Hierusalem gemmans. ost. affectu doloris;
Sicut gallina congregat pullos suos sub a
lasis expansis pennis. ita & xps expandit
palmas in cruce ut congregaret iudeos sub
regimine protectionis suae. bl. in dicendo con
gregat filios suos; Sicut in cantico clare
ronomii asserit extendit alas suas & ad
suscepit eos & suscepit eos sup scapulas suas.
Hominē uidebitis donec dicatis benedictus q
uenit in nomīne dñi; ost. qd in secundo
aduentu uidebit eum omnis caro; Et uen
gent sup se omnis qd pūxerit eū; Nonne
linquit hic lapis sup lapidelem; ost. dissensionē
iudeorū; Tunc secundali tabernē multa
Ost. quia p multitudine psecutionis multi
negabant xpm. abominacionē. idē. sta
tua ante xpm posita in templo. dissolatio
I et confirmatio. qd in iudea iclē in confes
sione fidei. fugiant ad montes. idē. ad
doctrinā apostole. qui sunt in celo. hoc ē
in con tēplatu uita non descendunt.

7

indornū idē in a tuā uita; In agro idē
 In p̄dicatione euangeli; non collat uin
 cā suā idē non retinet et ad pristina con
 uersationē; Ue pregnantib; & inuenientib;
 l; Idē concupiscentib; res alienas tauris;
 Inuenientib; hoc ē mala opera p̄ccatorib;
 In ieme hoc ē p̄secutione; Sabbata ost sine
 mundi; Vbi fuerit corpus illuc congrega
 bunt aquile; corpus x̄p̄i; aquile anime
 se fecit; Alit̄ in resur̄ rectio unaque q;
 anima suū corpus p̄p̄riū suscipi uirtē.
 P̄ solem euangeli p̄dicationē signis; p̄ lunā
 ostendit elesia; p̄ stellas minores sc̄i predica
 tores; Virgines caelorum hoc ē ordo ut ag
 mina angelorum; apparetur signū in
 celo hoc ē crux x̄p̄i; a cuius splendore susci
 bit mundus; P̄ turbā sonitus angelorum;
 Arboris sicut ē gens non credens; P̄ arborē
 tener ost conuersationē iudeorum in futu
 ro; Sicut ait ap̄t̄; cū plerūq; gentium
 subintrauerit tunc om̄is saluus fiet
 erunt duo In agro idē in p̄dicatione euang
 elu siue in operatione; Uinū adsumit
 q̄ complet p̄dicationē in opere; & uinū

relinquet. cui de e. ab opere iustitiae vnda
haec mundum. due molentes sigf
ectm catholica & hereticorum. Duobm
lecto. idē corpus & anima et aliter
J dī Inquit & monachos. ut penitentes
of & inde similit. electi & crepti. Simile
ē regnū caelorum decē uirginib; haec
pars protū mundū ponit & masculis
& feminis. Pars aede catholice. hī poeri
sin uideat. Accipientes lapidas suas
significat castitatem quasi pignē corpo
ra sua munda & purgata recipiunt in
aeter nū. Virgines sūt eo qd xpm non
negauer. Et quinq; corporis sensus in
maculate custodier. Virgines corpore.
uirgines anime. Quinq; prudentes sūt
eo qd opera sua p regna caelestia labo
rauerunt. Quinq; stultes sūt quicquid
q; corporis sensib; nec unū seruauer
in dī. Sed ppter retributionē seculi.
In laudes hominū uerterunt. Et quia
semper quer testimoniū hominum
cum sint casta corpore & mte polluta.
Dormitare ante somno. languescere ē

ante mortē; Dormire in morte quiescere
 in die nocte idē in heremo huius mundi
 siue in seculitate negligentiae; Clamor fac
 tus ē q̄a scriptura semp̄ clamat quia x̄p̄s
 uenurus ē; Exite obuiā ei; Idē p̄parare
 corda ī q̄a d̄ra uenē red d̄t; et quia in illa
 die om̄s anime iustorum uolabūt in aere
 obuiā x̄p̄o & sic semp̄ cum d̄no erunt. Ecce
 uocā fideles ad rogū; f̄atuae excludunt
 foris; et quer̄ oleū ac fiduciam. & uos iudicis
 operantia qualia sunt. Et dicitur t̄m̄ d̄m̄
 a p̄m̄ot̄; & d̄m̄ d̄m̄ nescio uos idē nesci o
 perantia bona; Sicut homo peregre p̄si
 asens uocauit seruos suos idē doctores
 homo x̄p̄s peregre p̄satus ē demundo ad p̄ter̄
 uocauit seruos suos; Idē doctores; d̄ d̄ d̄ d̄
 bona sua; Idē doctrinā euangelicam
 Quonq̄ talenta idē quonq̄ corporis sensus uisus
 auditus a donatus gustus tactus; q̄d̄ p̄on
 fuerunt nē solebat mouere ad eum; si tran
 sitionis conuerteret ad aeternas; Sicut
 deus d̄ d̄ t̄ue; A uerte oculos meos ne
 uideant uanitatē. Et de auditu ait
 Custodi aures tuas ne audias uerba blasphe
 miae.

Et detrahentis: De odoratu dicitur banus
odor sum dō In his qui pereunt. & in
his qui salui sunt. Degustudictum ē
Holte maledicere. sed magis benedicere
qui cōmunicat blas femuae communi
cō p̄dicationi & confessione de
tactu dicit qui furabat. iam non fu
ret. sed magis labor & manib. ut habe
at unde tribuat indigentib; Idō sunt
decē talenta; duo talenta idē intellē
tus & operatio; e talit̄ duo testamēta
Idē uetus & nouū; q̄ habet haec & im
plet exemplis & uerbis docet. saluat
semetipsum & alios; Idē sum struit
hominē in eodem intellectu & in
eodem operatione ideo geminatur.
vnu talentū ost̄ intellectū. absconsū
inter ra; Idē q̄ p̄dicationē euangeli
i p̄p̄t terrenas lucras docet. ut is qui
nec uerbis p̄dicat. nec exemplis docet
huius modi sapientia nihil est. p̄mul
tū uero temporis; Idē in fine mun
di. uenit dñs ser uorū illorum;
ne te ubi non seminauit. o se fidē

gentium ubi non fuit potestas ditioni.
 Tunc dicitur et dicitur ei qui habet decem
 de ipsum intellectum quam celavit sub
 terra. Ideo sub a pidi tate tollere va
 & perdere a sensu suo & de terra in veniunt.
 Dicitur ei qui habet decem hoc est qui ger mi
 navit in bono opere. Quinque sensus sic
 ait apstt ipsi sibi se lex quos tendunt
 opus legis incor diti sunt. Qui habet
 dabit ei ost. qui habet fidem & carita
 tem. dabit ei intellectus & operatio.
 Quia non habet ipsa qd habet. aufe
 ritur ab eo; I de fide & caritate &
 operatione ipsa fides mori & co. Inco
 onia uestate hoc est potestate & hu populus
 uideorū significat. Duesum i populos
 genuū pue dicitur dicitur. Dextrū hōē
 pperū sine rectum; Sinistrū uer ead
 uer sum sine poenale quia apud dīm ubi
 est sinistrū; Cum aemise ilis in bā ham
 ab hoc in pta tur in domū hōē dicitur
 cue; hie domū pman de ponitur;
 I epus iungens hominum significat;
 Mulier uer figura ecclesia; Alabas
 Citū

licet ampulla ut uas unigenitum mixto
pigmentum; pistaci mar tatio marmora,
sed alabastrum significat corpus hominum
et baptisum; caput xpi dicitur est.
Recubens id est super aeternam; pro pauperes semper
habebat uobiscum; Et de illis pauperibus
dixit quos spiritualiter indigent doctrina
sive et cibo corporali indigent. Me autem
non semper. id est corporali est secundum carnem
Ioseph uenditus est a fratribus; Ioseph ad discipulo
Ioseph missus est in purum; Iesus missus est ad
infernum; Ioseph uenditus est in triginta
argenteis ut saturaretur sum corpus;
Iesus uenditus est xxx argenteis pro peccatis
hominum et pro fame fidei; Sicut scriptum
est in hieremia propheta; Suspendere
mercedem meam xxx argenteis quos
adpreciaui sum a uestris; Et exinde que
rebat oportunitate tempore. id est tempus con
gruum; pro anima sinceritatem meam ostendit
uobiscum id est in membris suis; In regno patris mei
in aeterna; pro curam pastorem. id est christum
dicitur pro gentes oues; id est apostolus; pro cetera uos in

34
galilea signis relictos iudeos habuit ad
gentes. Transerat amecalix iste, idē passio
Dix hoc p parte carnis & ut non patere car
a gente sua; Gladiū uerbū diuinū ē siue
sp̄s s̄c̄i; amputata a uincula; Idē amputatū
auctiā iudeorum; Immundiciā ex ore iu
deorū accepit. uentriā Immundiciā
purgare. Flagella sustinuit ut nos de
flagellis liberare; Sic ē adam extendit
in lignū uite. ita & iudei extendunt pal
mas in xpm; p inde xpi extendit palmas
in lignū crucis; p cantū galli ost̄ respectione
sp̄s s̄c̄i. Recordatus petrus medianox id est
p̄sens uita; Ioseph traditū ē uinculis salua
tur uinctus ductus ē a iudeis uentriā uincu
la peccatorū soluit. Isaac portauit sibi
lignū ad mortē saluator portauit sibi
cruce ad passionē; Isaac arietē liberauit salua
rare. Isaac p uocat. Abraham in monte
offert filiū. D̄s pat̄ in monte golgotha offe
rebat xpm. illi uox dat̄ ne filiū occidat
xpi ut de inferno mortuos reducat. Abra
hā fidem seruando filium obtrahit. D̄s pro
mundi labe filiū ponit. Abraham p̄fide accepit
(gratia

Xp̄s post mortē. de inferno accepit p̄ clam
p̄cio de xp̄o non licet mat̄ tere uerbanā.
Cor bonū dicitur & braice. grece dicitur gazophi
laciū sive diuiciarū. Latine dicitur diuiciarū
custodia; per effusionem sanguinis redemp
tus est genus humanum; per p̄cū sanguis
emptus est ager in sepulcrā peregrinorū.
Quid sit in deserto. latine ductus ē in infernū.
Alit̄ immolatu ostendit xp̄m p̄ peccatū
hominū; Exuer̄ iudei tunicā. iudei
exuerunt xp̄m ost̄ expoliatū xp̄m a fide
iudeorum; Inclutū clamide coccinea
Ost̄ effusionē sanguinis ipsius siue mortū.
Exuer̄ eū clamide coccinea & induerunt
eū uestim̄tis suis. signf̄ in fine mundi
conuersionē iudeorū; Milites q̄ diuiser̄
uestim̄ta ei. tenent figurā euangelista
rū q̄ diuiserunt inter se doctrinam xp̄i.
P̄ quatuor partes mundi; In excisione ueli
ost̄. excisionē regni iudeorū siue ad fidē
xp̄i; Ex scissimē uelum ost̄ ablatā ē
storia legis p̄ reuelationē sp̄s sc̄i; Tercio
modo ex assimē uelum ost̄ quāp̄ ascen
sionē xp̄i excussit cælū generi humano;

Sciētiā cerdos semel inuoluit in scā seonum.

Ita & xpi semel cū corpore uictor ab in
feris ascendit ad celos & inuoluit in scā
seonum qdē regnū ipsius solus qui sedet
ad dexterā patris; Terra nota est gētia
di cōmotā de uicibus ad gentes; Petre scilicet
sēst signū dura corda iudeorū scilicet ^{de} aside

Monumēta apta est corda gentiū ad fidem;
P̄ sindonē mundā grātia baptismatorum
siue mortificationē ecclē signū. Monumētū
est etiam ex gentib; nouo scisso in petra idē est
n̄ fuit p̄dicatū ū b̄ d̄i gentib; ex casso monumētū
hoc ē ex casso duritiā gentiū tūc ecclē; Lapidē
reuolutū ab ostio monumētū est duritiā
iudeorū remota; Nespere sabbati idē finē
mundi prima sabbati idē resurrectio; Reuo
lutiū lapidē signū duritiā iudeorū conuersā
in futurū ad fidē; p̄ fulgore est terrorem

P̄ candore uestimētū est consolationē resur
rectionis; In galilea in monte eū iudebitas
ostēde puluē iudeorū conuersum ad gentes;

Explic̄ expositio Sciētiā eius scēd̄ni.

Incipit scēd̄m̄ marē; (Matheu

P̄ paralitacionē totū gēns humanum

est signū